Kilenczedik évfolyam. 49-ik szám. Kolozsvártt, 1879. péntek február 28.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik száma, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Az országházból.

Budapest, febr. 24.

(Sr.) A költségvetési vitában ma hat szónok vett részt; tehát az ülések meghosszabbitása használt — a tárgyalás gyorsitása tekintetében; ha ugyan a szónokokat nem szaporitja. Természetes, hogy a hosszu ülés, még nem biztosit a vita szinvonalának emelkedéséről; a minthogy ma sem állott ez valami magasan. Legelőször Szaboljevics (ki rokonszenves, mérsékelt szónok) a szerbek panaszait adta elő: a Tököly-alap állami kezelésétől — a szerbeknek jutott birói állomások csekély számáig; miről, ugy hisszük, a magyar kormány csak annyiban tehet, mennyiben a qualificatióra és állami érdekekre is kell néznie kinevezéseiben. Mellette, pártunkból, Gergely Tivadar mondott egy rövid, tárgyilagos beszédet, az ellenzék követelései ellenében; az ülés végén pedig Szeberényi Audor leczkéztette meg Apponyit és az ellenzék több szónokát; sok találó megjegyzést és satyrikus észrevételt tévén beszédeikre.

A kormány tagjai közzül, ma b. Kemény Gábor vett részt a vitában; nem, hogy szórszálhasogatáshoz fogjon; szavakat csépeljen; sőt még Szalay Imre támadására sem válaszolt; hanem közgazdasági és közigazgatási bajainkra, hibáinkra tett sok helyes megjegyzést: rámutatván, egyszersmint, a gyakorlati jelentőségü reformokra; melyek a vasutak, a tariffa, az állattenyésztés, perrendtartás, stb. téren, várnak reánk; hogy tettekre szólitsa fel az ellenzéket és ne engedje, hogy ez a szép szavakba fojtsa az eszméket.

Részletesebb birálat tárgyává tette a földmivelési miniszter b. Simonyi azon inditványát, mely a pénzügyek és közgazdasági kérdésben kiküldendő enquettere vonatkozik, kimutatva egyfelől; az inditvány inparlamentaris voltát; másfelől: czéltalanságát. Maga az ellenzék helyeslé azon kijelentését, hogy a kormányt nem bizottságokkal támogatni, hanem, ha feladatának megfelelni nem tud, megbuktatni kell; és másfelől; kifejté, hogy programm nem lehet egyes kérdések elvi felvetése; hanem gyakorlati alkalmazásuknak kifejtése és ez csak törvényjavaslatok, valamint concret intézkedések alakjában történhetik czélszerüen. A közgazdasági enquette által Apponyi gróf a nemzet „száját“ akará megnyitni; abban is igaza van a miniszternek, hogy sajtó és parlament e száj; beszél az, még igen is sokat, minden áldott nap. Ha pedig a közgazdasági bajok iránt rendszeres kutatást akar gr. Apponyi, akkor jobb azt egyes nemzetgazdasági ágakra, concret kérdésekre szoritni; költségvetéstől és kormányzati kérdéstől elválasztani; nem parlamenti, hanem szakemberekből összeállitani; akkor több eredménye lehet.

Az ellenzék részéről Bereczky Sándor itélt el minden pártot és igy a szélbalt és egyesült ellenzéket; hogy bepiszkolja saját fészkét, az erdélyi választókat, kikről csak azért, mert kormánypártit választottak (1875-ben ő is ugy jutott a parlamentbe), hirdette azt, hogy érdekből, holmi helyi függő kérdések miatt teszik ezt.) Azután védte a megyét Grünwald ellen; feltételezve abban több erőt, nemzetközi kérdésekben is, mint a parlamentben, és hogy bizonyitson, utalt a Lengyelország melletti egykori megyei demonstratiókra. Elfeledte azt, hogy bizony akkor ezekkel sokra nem mentünk, és hogy most kormányunkat megkérdik a külügyekben; ha nem is egyedül dönt; de eddig szavunk sem volt a külpolitikában. A megyéket védeni lehet belpolitikai és önkormányzati szempontból; de nem — külpolitikai befolyás vagy a parlament erejének pótlása tekintetében.

Az ellenzék mai főszónoka Mocsáry Lajos volt, ki, mint sokszor mondók, ódon és modern eszmék oly sajátságos keverékével bir, hogy ma is, a szélbal siri csendje közt, rontá le Madarász interpellatiójának hatását, a magyar nyelv kérdésében, egyenesen kárhoztatván a kormányt, hogy most ezt a kérdést felveté. Ha a szélbal homogenitását, belügyi kérdésekben, igy documentálja Mocsáry; ha elitéli a 48-iki törvényben lévő évenkénti országgyülést; mint a megyei élet megrontóját; ha ennek veszedelmét, már a megyei fegyelmi eljárásban látja, ha a muszka Zemstoban több önkormányzati szabadságot lát, mint a mi megyéinkben: akkor teljes fogalmat adott belpolitikai álláspontjának eredetiségéről és — emelkedettségéről. Hanem mindennek daczára, biztosithatjuk, hogy liberalitására a megyei kérdésben ép oly kevéssé vágyunk, mint a nemzeti nyelv tanitásának kérdésében.

Természetes, hogy Mocsáry el nem hagyhatta régi jeremiadjait, olyan concret összeállitásban mutatta be az ország „tönkretételét,“ hogy a „tavali kiegyezéstől kezdeményezte azt és a boszniai expeditióban látta a „kegyelem-döfést.“ Különös! 1878. előtt is „tönkretéve“ látta Mocsáry pénzügyeinket és akkor sem kiegyezés, sem boszniai expeditio nem volt még; tehát Mocsáry legujabb datumainak sem kell feltétlen hitelt adni; majd talál ő még nehány „kegyelem-döfést,“ a közelebbi törvényjavaslatokban; a minthogy 12 év óta majdnem mindenik törvényben látott ő ilyesmit; még sem következett be az, a mit ma is jósolt.

Minthogy gr. Apponyi beszélt „lappangó alkotmányellenes szellem“-ről, természetes, hogy ezzel Mocsáry be nem érte; ő már az alkotmányt is megsemmisitve látta; kezdte elősorolni a boszniai expeditiót; a fuvar kirendelést; a 100 milliós kölcsönt; ösmeretes és rég megczáfolt állitásait, azzal toldva meg, hogy a 100 milliós kölcsönnel van törvénybe igtatva a boszniai meg nem szavazott kiadások egész sora és a megszállás szentesitése, végül a katonai alap rendeltetésétől elvonása. Egyik állitása sem áll. A katonai alap hova forditásáról külön törvényjavaslat van bejelentve; a meg nem szavazott boszniai kiadások megszavazását és az ezzel kapcsolatos politika feletti itéletet most várják a delegatióktól; a boszniai kérdésben eddig is (pl. felirati vitánál) ezentul is folytonosan itél a törvényhozás és delegatió; az országgyülés nem igtatta azt a 100 millióval törvénybe. Hanem hát a sok beszéd kezd unalmassá lenni; főleg ha lapos. Pedig még sorára vár 25 ellenzéki szónak. Uram bocásd meg büneinket!

— Magyar-román vasuti egyezmény. Románia bécsi követe, Balaceano ur e hét folyamában Budapestre jön s itt aláirja azon vasuti egyezményt, mely a két állam közt legujabban létesült s melynek leglényegesebb pontja az, hogy a plojesti-predeali vonal megnyitási ideje 1879. végeig meghosszabbittatik. E vonal 3 állomása közül az első s az utolsó már kész, dé a középső a nagy alagutépitkezések miatt még nincs befejezve. Predealban nagy személyi indóház, Brassóban magyar s Plojestiben vagy Bukarestben román teherindóház épittetik. A tarifakérdésben a két kormány közt csak szóbeli megállapodások létesültek.

— A delegátiók csütörtökön tartják legközelebbi ülésüket és ezzel folytatják a mult évi deczember hó második felében megszakitott tevékenységet. Az 1879-iki közös költségvetést megszavazták már a delegátiók és ezuttal tárgyalás alá fognak kerülni mindazon közös költségek, melyeknek megszavazására a delegátiók magukat illetékeseknek nem tarthatták, mielőtt a két törvényhozás a berlini szerződés fölött határozott. Ezek a külügyi miniszterium budgetjében szereplő oly rendkivüli költségek, melyek a berlini congressus folytán fölmerültek, továbbá az 1878-ik évben a 60 millión tul Boszniára költött vagy 42 millió iránti póthitel, és az 1879-re szükségelt megszállási költségre vonatkozó előterjesztés. Ez utóbbi szükségletre, mely 33 millióval volt előirányozva, a delegátiók egyelőre 20 milliónyi általányt szavaztak meg, és a közös kormánynak most feladata lesz tüzetesebben kimutatni az egész év szükségletét, mielőtt a delegácziók az összeget végleg megszavaznák. A mult évre kivánt póthitel, ugy hirlik, most már az eredetinél magasabb összegben, körülbelől 46 millióval fog a delegátiók elé kerülni és könnyen meglehet, hogy az eredetileg 33 millióval előirányzott folyó évi boszniai költség időközben szintén felszaporodott kevéssé.

Külföld

Sir-Ali emir veszélyes lábbajban szenved, melyben az oldala mellett levő orosz orvos jelentése szerint, okvetlenül bele hal s azóta talán már meg is halt. A Taskendbe érkezett afghán küldöttség ugyan levelet mutat fel az emirtől, melyben ez a küldöttség tagjaival tudatja, hogy lábsebe felnyittatván, jobban érzi magát. De Kaufmann tbk. nem hajlandó e levélnek hitelt adni.

—

Nisből jelentik, hogy egy jól fegyverzett nagyobb számu arnauta csapat tegnapelőtt az Uj-Szerbiában fekvő Vranya kerületbe rontott fosztogatás és a szerb arnautáknak az albán liga czéljait előmozditó felbujtogatása végett. De a betörőket maguk a szerb arnauták és a segitségükre érkezett 6 zászlóalj katona megtámadta és 100-nál több halott és sebesült hátrahagyásával meg is szalasztotta. Szerb részről csak 2 tiszt és 5 katona lett megsebesitve, egy pedig elesett. Egy fogoly vallomása szerint e csapat egy része volt az albán liga Kumanovo és Ueskueb mellett, Bosznia, Szerbia, Bulgária és Görögország között központi állásban felállitott hadseregének.

Az angolok veresége.

Egy szemtanutól a londoni lapok következő részleteket közölnek ama roppant vereségről, melyet az angol csapatok a mult hó végén Izandulánál a kafferek ellenében szenvedtek: Az angol tábor tágas, halomövezte völgyben volt. Az angol hátvéd épen rendes reggeli menetét végezte és táborba szállt, midőn a zuluk előcsapatai a halmokon feltünedeztek. Tüzelve közeledtek a táborhoz. Pulleine ezredes portyázókat küldött az ellenség ellen, melynek számáról sejtelme sem volt. Kezdetben csekélynek hitték az ellenség seregét. De midőn a zuluk roppant tömegben kezdtek mutatkozni, a portyázók visszarendeltettek s a tábor hamarjában védelmi állapotba helyeztetett. A zulu sereg rohamosan haladt előre; rendes zászlóalj formátióban nyolcz embernyi mélyen nyomult elő, s folyton tüzelve egy dárdavetésnyire közeledett az angolokhoz. Ekkor a zuluk abbanhagyták a lövöldözést s dárdáikat vetették az angolokra, kik szakadatlanul tüzeltek s sok ellenséget megöltek. De a zuluk előnyomulásának nem tudtak gátot vetni; az elesett zuluk helyét rögtön uj harczosok foglalták el. Mig e küzdelem az angol hátvéddel folyt, a zulu sereg kettős oldalmozdulatot hajtott végre és ezzel teljesen bekeritette az angolok táborát. Csak akkor tünt ki, mily hibát követtek el az angolok, hogy a hollandi példára nem emeltek szekérvárat. Ellőtték összes töltényeiket s nem kaphattak ujakat, mert a zuluk az egy helyen álló lőszerkocsikat mind hatalmukba keritették. Erre azután rettenetes mészárlás indult meg. Az angolokat nyársra huzták ott, a hol és a mint álltak; mozdulni sem tudtak, a zuluk szó igaz értelmében agyon szoritották őket tömegeikkel s az angolok csak szuronynyal védhették magukat. De ez nem tartott sokáig; a zuluk elesett társaik holttestével fogták föl az angolok szuronyait s csakhamar minden ellenállásnak véget vetettek. Az első zulu portyázók feltünte után két óra mulva már egyetlen fehér ember sem élt többé az angol táborban. Az angolok két ágyut még idejében beszegeztek az összes lőszer a zuluk kezébe került. A mit el nem vihettek, azt megsemmisitették. Young nevü tiszt, ki pár nappal azelőtt megsebesült, a támadás kezdetekor épen kocsira ült; jó lovainak köszönheti, hogy megmenekült. A zuluk sokáig üldözték. Ő volt az első, ki a katasztrófáról hirt hozott.

A képviselőház ülése.

— Február 25. —

A napirend, az 1879. évi költségvetés általános tárgyalásának folytatása.

Turgonyi Lajos nem fogadja el a költségvetést, mert a kormány semmiféle eddigi működésével s politikájával nincs megelégedve; de azért nem fogadja el, mert hű akar maradni választóinak isten szabad ege alatt mondott szavaihoz. Hogy a kormánypárt tagjai mily hűk maradtak programmjukhoz, arra szóló nem talál a magyarnyelv gazdag szótárában kifejezést.

Ezután szóló kiméletlenül folytatja támadását a kormánypárt ellen, mire az elnök kétszer egymásután rendreutasitja. A kereskedelmi miniszter tegnapi utasitását, hogy ne hangzatos szavakkal, hanem tényekkel támadják meg a költségvetést, elfogadja s azért a kormány 4 évi működésének boncolgatására vállalkozott. Először is azt igyekszik bebizonyitani, hogy a kormány nem tartotta meg az országnak tett igéretét, feladta az önálló magyar bankot, a közgazdasági kiegyezést pedig Ausztria javára kötötte meg. A nemzet nagy többsége felülte a kormánynak s oly többséget küldött a parlamentbe a kormány támogatására, melynek nemcsak hazánk történetében, hanem még a nyugati államokban nem akadunk párjára.

De a költségvetést a kormánynak a keleti háboru alótt tanusitott magatartására sem szavazhatja meg; mert a kormány tudvalevőleg az

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

A KÉT NŐVÉR.

Elbeszélés.

Irta:

ACHARD AMÉDÉE

VI.

(Folytatás.)

Valentinnek, ki ritkán hagyott egy napot ugy eltelni, hogy Grisolleba ne menjen, csakhamar tudomására jutott az uj, bizalmas ismeretség.

Mártha be is mutatta őt egy izben Savines urnak, de csak meglepetés utján.

Valentin kissé elhalványodott, midőn Olivér megfogta kezét. Neulise kisasszony óhajtotta, hogy mutatna Valentin az erdősznek nehányat szobrocskái közül, s hogy legyőzze ellenállását, azt inditványozta, látogassák meg Valentin szobáját. Kirándulást tettek a műterembe. A társaság nagyon megbámulta utóbbi müveit, s azok meg is érdemelték a dicséretet.

Az öreg Favrel apó magánkivül volt örömében. Savines ur felajánlotta, hogy magával visz eladás végett egy Pomona szobrocskát, mely nagyon kecses mintázatu volt.

— Ne legyen igen szerény követelésében, szólt Valentinhez; barátom, kinek e szobrot szántam, nem sokszor jöhet még ily szerencsés helyzetbe, hogy ily szép müvet birhasson.

Valentin azt állitotta, hogy még pár metszést kell tennie Pomonáján.

E látogatás alatt, két három izben is megnedvesité ajkait egy ott állt pohár vizből.

Nehány nappal ezután Mártha tudakozódott az istennő szobra után.

— Ügyetlen kézzel nyultam hozzá, felelt Valentin, eltört!

— Oh milyen kár! kiáltott fel Mártha, Savines ur ugy megszerette.

Valentin felállt s távozott. Közel egy hétig nem látták őt Grisolle-ben. Talán Feri volt az egyedüli, ki Grisolle-ban észrevette távollétét.

Mártha nagy bajban lett volna, ha ki kell vala magyarázni honnan ismeri Savines ur egész életét; és pedig annak egyetlen részlete sem maradt rejtve előtte. E jellem tetszett neki, bátorsága és határozottságáért, mi megegyezett saját lelkületével. Savines ur birt némi vagyonnal; de Páris kisértései, melynek sötét örvényébe fájdalom annyi szabadjára hagyott fiatal ember csakhamar beleesik, vagyonának nagyobb részét felemésztették; a többit elnyelték több izben tett utazásai, melyekből csodálatosképen Olivér szive és esze, annyi tévelygés után hasznot tudott huzni.

Egy reggel, hiábavaló gyermekeskedések közt elpazarolt tizenkét év után, melyekért még azzal sem mentette magát, hogy a szenvedély elragadtatása vezette féktelenségekre, azon tudatra ébredt, hogy szegény, mint a templom egere, s oly szomoruan néz ki, mint a tél által utolsó lombjától is megfosztott élőfa. Olivér egyszer kiábrándulva, egyetlen napig sem ingadozott többé. Felszólitotta családjának jó embereit: ezek közbenjárására nagyon jó, mások által irigyelt állomásokat ajánlottak fel neki, s csak is tőle függött, hogy követségi titkár legyen; de ő a királyi erdők főfelügyeletét fogadta el s főerdőszszé lett. Ezutáó egy évvel, egyik rokona, ki nagyon szerette őt, hivta, hogy menjen hozzá lakni. Olivér itt ujból vagyonhoz juthatott volna, de oly előzékenységeket kell vala tennie, rokona irányában, mely szolgasághoz hasonlitott: e vállalatnál az ügyességnek nagyobb tere volt, mint a büszkeségnek. Olivér visszautasitotta az ajánlatot.

Midőn feljebbvalóinak egy rendelete, Rambouillet közelében jelölt ki neki lakást, a vidék vadon szépsége, e nagy kiterjedésü látkör, mely telve az óriás fenyők halk susogásával, s az illatos vad növények átható zamatjával, méla bussára hangol, magához vonzotta őt, titkos bájával.

E magány, hol mások ürességet s kétségbeejtő egyedüliséget találtak volna, őt felüditette.

Környezete folytonos kitartó némaságát nem önmegadással, de a legkönnyebb jó kedélylyel türte, mely perczig sem adott helyet a világ zaja utáni bánkodásnak.

A mult gyönyörei ugy tüntek fel előtte, mint meg annyi chimerák, melyek még egy árva sohajtás fáradtságát sem érdemlik meg. Valóban ő volt-é az, kit hajdan Párisban láttak mulatni? Mit is keresett volna ott?! Egy kis összegecske, melyet véletlenül megmentett a hajótörésből, módot nyujtott neki, vaux-de Cerney-i remetesége belsejét a fényüzés és jó izlés elegentiájával, s némi szerény kaczérság szinezetével vonni bé, ez volt még az egyedüli, mi e megöregedett férfit kissé felvillanyozta. Évi fizetése pár, nagyon apró mellékjövedelem hozzájárultával, biztositották megélhetését, de ugy, hogy számitással kelle költenie.

— Reám nézve, mondá Olivér, egy uj fegyver bészerzése államkérdés; de mennyi gyönyör rejlik az ily szerzemény nehézségeiben!

Ha az ellentétek gyakran vonzódnak egymáshoz, ez nem ok arra, hogy a hasonlók idegenkedjenek egymástól. Ugyanazon tulajdonok, egyforma erős lélek, őszinteség, mindennel hősiesen daczoló vidám kedély, mely tulélte a letünt jó napokat s az élet rosz oldalát is előnyére tudta kiaknázni, oly jellemi rokonságot szültek Mártha és Olivér között, melynek vonzerejét érezniök kellett, s meghajolniok a varázs előtt. Mártha mióta Grisolleban lakott, egyetlen nap sem mulasztotta el, hosszu sétákat tenni, kettős gyönyört talált benne, mozgást tett és látott mindent. A mellett nagyon jó módja volt ez, hogy felügyelje a majorház körüli teendőket. Eszének, lölkének a tevékenység annyi volt, mint tüdejének a friss lég: e nagy sétákból mindig rozsás arczczal s elégült szivvel tért haza. A tó és a torony felé tette legszivesebben sétáit. A tó egyik oldalát az erdő veszi körül, a másikon vadfüvek s tatárka nőnek. Naplementekor a százados tölgyek árnyai a réire vetődnek, a távoli földek vörös szint váltanak, a viz mozdulatlan felülete fényben ragyog, a fák, zöld gyepűk, bokrok, zavaroson egygyé olvadt csoportjai, a halvány látkör távolában usznak; ezer mértföldre érzi magát az ember a városok zajától. Mártha felfedezett volt egy moh-szőnyeggel bevont lapos követ, erre szokott leülni. Ez vizsgálódási helyül szolgált, honnét szemmel kisérte a rénylő szárnyu libellák röpkedését. s a fiatal vadruczák játékát, a sás telepek közt. Egy pásztornő, ki legelőre hajtotta juhait, volt az egyedüli emberi lény, kinek köszönhetett e vad, eldugott helyen. Egy negyedórai pihenés után, Mártha visszaindult Grisolle-felé; de azon est óta, midőn az eső, vagy inkább Feri, bévezérelte Savines urat a majorház belsejébe, Neulise kisasszony többé nem egyedül sétált a mezei uton, nem magánosan ült a tóparti mohlepte kövön.

Egy reggel, midőn Olivér meglepte őt szokott ülőhelyén s beszélgettek együtt, a társalgás észrevétlenül tént mindkettőjük magános állására, melybe az élet viharai sodorták őket. Mártha legkisebb nyugtalanságot vagy kedvetlenséget nem mutatott e miatt. Olivér bámulva szemlélte őt, apró kavicsokat dobálva a tó csendes vizébe. Csodálkozott magában, hogy virágzó ifjusággal, ennyi bájjal, élénkséggel felruházott lény el tudja magát temetni e pusztaságba, anélkül, hogy legkevésbbé is bánkodnék miatta, vagy sajnálná azt a mi elmult. Neulise kisasszony kitalálta Olivér csodálkozását, pár megjegyzés még érthetőbben is kifejezte.

— Mit akar ön! szólt Mártha . . . Ugy találtam, elmélkedve a dolgok felett, s isten a tanum, hogy ez gyakori szokásom, hogy a legkisebb füszálnak is hasznát lehet venni a mindenségben. Hány dolog van olyan, mi csak azért látszott nehéznek, mert nem kisérlik meg végrehajtását!

— Oh! szólt Olivér nevetve, kegyed ugy beszélt, mint az ókori Minerva, pedig már rég az ideje, hogy a szegény istennő meghalt.

— Jól van jól! gunyolódjék csak a menynyit kedve tartja, azért még is csak jól tudja ön, hogy igazam van. S a legtréfásabb az egészben az, hogy ön ugyanazt gyakorlatilag mutatja be, mit az én bölcseletem felállit!

— Kegyed igen megtisztel véleményével... De ha nagyon nyugodtnak nézek is ki, az ördög még sem alszik soha!

— Ah! tehát ördög is van a játékban, szólt ujolag Neulise kisasszony, s most ő is elkezdett kis kavicsokat dobni a tóba!

— Hm! van bizony s pedig nem egy! Számüzetésem kezdetén a helyzet ujdonsága, a munka és tevékenység, szokásom megváltozása megszalasztottak volt . . . Most veszem észre, hogy az áruló már éppen semmitől sem tart. Hogy a dolgot kimondjam a maga valóságában, azt hiszem valóban, hogy az én önmegadásom a kegyedé mellett olyan, mint a bokrok közt a szökdécselő ökörszem, a magasban repülő kócsaghoz hasonlitva, minden semmiség izgatja, minden elriasztja. (Folytatása köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

orosznak fogta pártját, később kivitte a magyar nemzetet a török birodalom ellen való kalózhadjáratba, itthon pedig a szláv politika mellett tüntetett.

Igy folytatja tovább beszédjét, végre Simonyi Ernő határozati javaslatához járul.

Bacon József elfogadja a szönyegen fekvő költségvetést átalánosságban a részletes tárgyalás alapjául.

A deficit $24^1/_3$ milliót tesz, melynek eltüntetéséhez ő is teljes erejével hozzájárul.

Pénzügyi helyzetünket nem találja kétségbeejtőnek, de mindenesetre olyannak, melyből rövid idő alatt ki kell menekülnünk. Ha az absolutismus ugynevezett kényszerkölcsöneit, az 1863-diki aszályt szerencsésen túlélte az ország, ki kétkednék, hogy hazánk most, mikor az ország sorsa a mi kezeink között van, mikor a nyugattal közvetlen összeköttetésben állunk, a bajokból kilábol. Pénzügyi helyzetünk javitására legnagyobb tényező az egyes adózó polgárok keresetképességének emelése. A mi adózóink szerzési képességét illeti, ugy tünik fel szónok előtt, mintha minden egyes polgár csak balkezével dolgoznék; mindenki tulnyomólag agriculturával fogálkozik, az iparhoz, kereskedelemhez nagyon kevésnek van kedve. Arról senki meg nem győzi szónokot, hogy az a nép, mely a tudomány és művészetben Európa rokonszenvét és elismerését kivivta, ne lehessen képes iparát és kereskedelmét fejleszteni. De az ipart nem fejleszthetjük a kellő mérvben, ha nem gondolunk az iparos-oktatás fejlesztésére, reáliskolák felállitására. Ez utóbbiaknak annyira hijában vagyunk, hogy olyan város, hol érzék van az ipar és kereskedelemhez. fiait Bécs-, München-, Zürichbe kénytelen küldeni. (Helyeslés jobbról.)

Ilyen életrevaló intézetek helyett merev doctrinarismusunkban olyan meddő institutiókra költöttük pénzünket, minek semmi közzelfogható eredménye nincs. Ilyenek a közjegyzői és a birósági végrehajtók intézménye, az árv erések hirdetésének nagy költsége, a fonák telekkönyvi eljárás, ezek s ezekhez hasonló kiadások teszik a népet adótehetetlenné, mert előbb zsákmányolják ki, mielőtt az adószedő kezd az adó behajtásához.

Távolitsuk el e terheket népünk vállairól, óvakodjunk jövőre a nép erejét a doctrinarismus sürgetéseire igénybe venni; az olyan vállalatokat pedig, mint utkészités, s több ily hasonló, ne szerződésileg, hanem verseny utján foganatositsuk.

Ezek után elfogadja a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául. (Élénk helyeslés jobbról.)

Szél György (szüzbeszéd) kijelenti, hogy hazánk pénzügyi helyzetén mulhatatlanul segitni kell. Ez szónok általános megjegyzése. Ezután a részletekre tér át. A nyugdijra megszavazott tételt törültetni akarja, mert azzal az absolutismusnak szolgái jutalmaztatnának meg. Azután felemliti, hogy ő 48-ban a 3-ik zászlóaljnál szolgált. Tanulmányozta az emberiség történelmét, s ebből kifolyólag sohase hitte volna azon kebellázitó taktika bekövetkezhetőségének voltát, mit a kormány megcselekszik. Azután ismét a nyugdijra tér át, ezt törültetni akarja, még pedig oly módon, hogy a nemzet igy szóljon a felséghez: „méltóztassék a muszkavezetők nyugdiját leirásba hozni."

Beszédjének betetőzéséül a következő s csakis önmaga által aláirt határozati javaslatot terjeszti be:

„Határozati javaslat. A magyar nemzetnek 1848—49-ik évi szabadságharczában tettleg részt vett s igy a nemzet elismerésére, s hálájára érdemes elaggott és munkaképtelenné vált honvédek, illetve ezek özvegyei és árvái részére nyugdijalapról szóló törvényjavaslatnak még a jelen költségvetés részletes tárgyalása alatt haladéktalan bemutatására az országgyülés a kormányt ezennel utasitja."

Helfy Ignácz szemoritó helyzetnek mondja, hogy négy évi uralom után az 5-dik évben áll elő a kormány azon propositióival, melyekkel a pénzügyi calamitást eltüntetni akarja. Köszönettel veszi a kormány azon nyiltságát, hogy a helyzetet maga is nehéznek tartja, de furcsának tartja, hogy néhány tétel kivételével a kormány szerint a boszniai költséget, a törlesztéseket, a beruházásokat ha levonjuk, alig marad 12 millióny i. Ily módon, ha a hiányt levonjuk a hiányból, marad semmi.

Azután az adóból származó jövedelmekről beszél. Illusiónak tartja az adóemelést; lehet ezt ugyan a papiron, de a valóságban nem. Szóló szerint kedvencz eszméje a pénzügyminiszternek az államjószágok elidegenitése, hacsak rövid időre is, s ezekből szándékozik a még fennmaradó hiányokat fedezni. Szóló szerint ily müveletre alig van példa, s teljesen méltatlan az országhoz. A pénzügyminiszter mindent kizsákmányt, kész emelni a fogyasztási adókat, pedig másik perczben azt mondja, hogy a középosztályt absolute nem lehet terhelni több adóval.

Ugy látja szóló, hogy a kormány kitér az egyenes támadások elől, az ellenzék szónokait, pedig Lukács Béla pontról-pontra megvizsgálta a költségvetést, mindeddig nem is szándékozott megczáfolni. De azután olyan is a kormányt támogató párt magatartása. Grünvald nem szavazhatja meg jó lélekkel, s megnyugvással a költségvetést, Jókay beszédje pedig olyan volt, hogy szónok várta, mikor fog az ellenzékhez áttérni: Dárday s a többi kormánypárti szónok beszédjéből is inkább vád, mint támogatás látszik ki, ugy hogy a kormány nemsokára azon helyzetbe jut, miszerint védelmezni kell majd magát saját védelmezői ellen.

A költségvetés tárgyalását félbeszakitja pár perczre, s igen talpraesetten felel Szabovlyevics vádjára, hogy a magyar nemzet a nemzetiségek elnyomója.

Végre miután kijelenti, hogy ha a kormány üdvös intézkedésekkel fog törekedni a deficit eltüntetésére, ő lesz legnagyobb mamelukja; s miután kifejezi ebbeli hitét, hogy csak Magyarország függetlensége helyreállításával lesz vége a pénzügyi bajoknak, s miután röviden indokolja, hogy esetleg miért fog Simonyi Lajos báró határozati javaslatához járulni, nem fogadja el a költségvetést, hanem Simonyi Ernő határozati javaslatához járul.

Hegedüs László: Jokaival szemben megjegyzi, hogy még a legkétségbeesettebb remény sem kecsegtetheti magát azzal, hogy a függetlenségi párt oly párttal egyesüljön, mely a 67-diki közösügyes alapot elfogadja. (Helyeslés balfelől) Pénzügyeink javulását szóló csakis az eddig követett rendszer gyökeres megváltoztatásától várja: követeli a közös vámterület megszüntetését, a független jegybank felállitását és az ország szabad önrendelkezési jogának visszaadását a fogyasztási adókat illetőleg. (Helyeslés balfelől.)

Lázár György: Elfogadja a költségvetést, mert nem akarja a létező ismeretest az ismeretlenért feláldozni: a kormány tervét ismeri, de nem ismeri azt, hogy mi által akar az ellenzék pénzügyi állapotainkon javitani. Végül ajánlja a háznak, hogy szavazás által vessen véget a vitának, mert ez által legalább időt nyer, az idő pedig pénz. (Helyeslés jobbfelől.)

Pázmándy Dénes: Azok a támadások kényszeritik a felszólalásra, melyek a jobboldalról intéztettek az ellenzék ellen. Meg akar küzdeni a Mórokkal, Dárdásokkal és pusztitó Lángokkal. (Derültség.) Jokainak azt mondja, hogy oly kiváló irodalmi férfiu ne kicsinyitse irodalmi nevét ily politikai szereplléssel.

Ezután Láng statistikai adatait czáfolja. Kemény b. beszédére pedig azt jegyzi meg, hogy a sok törvényjavaslat között, melyet a miniszterek beterjesztenek, beterjeszthetnének egyet a miniszteri capacitásról is. (Derültség.)

Különben nem fogadja el a költségvetést, mert az már valóságos bűn. (Élénk helyeslés balfelől.)

Prileszky Tádé: Mindenekelőtt Pázmándynak azt válaszolja, hogy nem a miniszteri, hanem a képviselői kapacitásról kellene beterjeszteni törvényjavaslatot. (Helyeslés jobbfelől.) Ezután számokkal bebizonyitja, hogy az utóbbi négy év alatt adójövedelmeink emelkedtek s a miniszteri előirányzat tényeken alapszik s igy realis, — s ezért elfogadja a költségvetést. (Helyeslés jobbfelől.)

Bujanovics Sándor: a kormány költségvetése eltakarja, meghamisitja a pénzügyi helyzet valódi képét, mert a helyzet sötétebb, a deficit nagyobb, s a válság ideje közelebb van, mint azt a kormány bevallani meri. (Ugy van! balfelől.) Védi a bizottság kiküldése iránt beadott inditványt, mely más államokban is sikerrel működött — a kormány kezdeményezési jogának és a parlamentarismusnak megsértése nélkül. (Helyeslés balfelől.)

Perényi Zsigmond b.: Visszszapillantva a szabadelvű párt három évi működésére, az eredmények által igazoltnak látja a párt létét s a felelősségnek reá eső részét szivesen elvállalja. Azonban szóló is elismeri, hogy az adósságcsinálás könnyelmü ösvényén tovább haladni nem lehet, s ezért nagyobb szabásu pénzügyi és közgadasági politikára van szükség, hogy bajainkból kiszabaduljunk. Ha az ellenzéknek concret javaslata van, álljon elő vele, de nincs, s nem is hiszi, hogy ilyenek léteznek, s ezért elfogadja a költségvetést. (Helyeslés jobbfelől.)

Bánhidy Béla b.: Furcsának találja Perényinek azt a kivánságát, hogy az ellenzék tegyen concret javaslatokat. Ez — ugymond — nem az ellenzék, hanem a kormány kötelessége. (Helyeslés balfelől.) Jellemzőnek tartja, hogy oly elemek vannak a kormánypártban, kik a kormány háta megett csinálnak ellenzéket, mert egy szabadelvű kormánytól azt kivánni, a mit Grünwald kivánt, hogy t. i. törekedjék a centralisatióra, s ezzel eddig vallott elveit tagadja meg: ez tultesz az ellenzék legélesebb actióján. (Helyeslés balfelől.) Ez egészségtelen pártviszonyokra mutat, a legközelebbi jövőtől azonban kedvezőbb pártalakulásokat vár. Azt mondják, hogy ha az ellenzék kormányra kerülne, még akkor sem volna képes magának többséget biztositani. Szóló ettől nem fél, mert „Wo die Macht, dort ist die Majorität:" azonban csak oly többséget támogatna mely, tökéletesen szakitana a mostaniak irányával és rendszerével. Pártolja Simonyi b. inditványát. (Élénk helyeslés balfelől.)

Ezzel az ülés $3^1/_4$ órakor véget ért.

Nehány szó a nehány szóra.

A szamosvölgyi vasut érdekében.

A „Magyar Polgár" illetőleg a „Kelet" 5-ik számában megkezdett „Nehány szó a szamosvölgyi vasut érdekében" czimü memorandum, mind egyes részeiben s igy egészben is oly szépen kidolgozott muuka, melynek becsét s ennélfogva vasuti szakavatottságát senki sem tagadhatja; ellenkezőleg egy fontos momentumban, mint a milyen a szamosvölgyi vasut épitési kérdése, csak elismeréssel tartozik még az is, ki ellenkező alapon, más nézetben van.

Mielőtt a tulajdonképeni pontra: a vasuti vonal mely helyből kiindulására térnék, egyéni nézetemnek merek kifejezést adni, ha azt állitom, hogy egy nép nemzetgazdászati és iparéletében soha sem áldás az, ha csakis egyes pontjaira terjesztetik a főfigyelem, mert azok ugyszólva erőszakos fejlesztésével a közeli vidéket aránytalanul szegényitik, holott a nemzetgazdászatnak főczélja, a jólétet szorgalmas munka után megteremteni bárhol is, nem zárja ki a kisebb városok, falvak, sőt még a puszták lakósait sem.

A mely államban ezen elv tekintetbe vétetett, ott a vasutak czélszerüen a kereskedelem, az ipar, a nemzetgazdászat érdekeinek megfelelőleg épitvék. Nálunk azonban fájdalom, a vonalak czélszerüségét nagyon megzavarták a magán érdekben létesitett kitérések.

Nem a nemzeti fejlőtlenség oka tehát szerintem, hogy Magyarhonban $5^3/_{10}$ mértföldre esik 1 □ mértföld vasut; és hogy Erdélyben 21.000 emberre esik 1 □ mértföld vasut, hanem igenis a czélszerütlen és költséges épitkezés, melynek eredménye a deficit, elnyomá az állam és a kepetkezhetendő társulatok kedvét az épitkezéstől, ugyannyira, miként az állam kimondani kényszerült: hogy kezességet egy épülendő vasuti vonalért sem vállaland.

Ily czélszerütlen épitkezéssé silányulna szerintem a szamosvölgyi — különben czélszerü és kevés költségü vonal, — ha ennek kiindulási pontja Apahida helyett Kolozsvár lenne.

A nélkül, hogy a memorandum érdeméből valamit levonni igyekeznék, szabad legyen kifejezést adnom, hogy e mű elfogult, még pedig két oldalról is.

1) Kolozsvár város érdekeit a tulságig szem előtt tartva, csupán ennek üzleti, kereskedelmi emelkedésére gondolva, az épitendő vonal kezelő pontjává akarja tenni azon felfogással, hogy az apahidai esetleges csatlakozás Kolozsvár város kereskedelmére káros befolyással lenne.

2) pedig azért elfogult, mert az apahidai állomásra támaszkodó mezei és kereskedelmi vidék, a nagy ugynevezett mezőség, és más oldalról a szamosvölgyi városok érdekeit mellőzve, ezen vidék, illetőleg városok lakóit, mintegy kényszeriteni akarja, hogy még azon esetben is Kolozsváron át szállitsák áruikat, és illetőleg ezen városon utazzanak keresztül, hogyha utaik ezen várostól eltérőleg, már Apahidán választhatnának elágazást, akár Brassó, M.-Vásárhely, vagy Szeben felé, akár megferditva Brassó felől a mezőségre, vagy Deés, Szamosujvárra stb.

Már engedelmet kérek, de határozottan ki lehet mondani, miszerint a kereskedésnek élő egyének tárczáját tekintve igen sok fekszik abban, ha akár saját személyökre, akár áruik után sokkal kevesebbe kerül forgalmuk, ha egy várost nem látnak; mintha azon keresztül vagyis mellette utazva a távolságért is, és esetleg az életmódért is drága dijt fizessenek; ha pedig Kolozsvár lenne főczéljuk, azt hiszem egy forma távolság levén ép oly egyenes uton érnének indirect mint direct összeköttetéssel.

A memorandum azt kérdezi, „hogy tulajdon képen miért terveztetik e vasut Apahidáról és miért nem Kolozsvárról kiindulva?

A csekély hossz különbség igenis nagyon számbavehető, mert az állam saját érdeke koczkáztatása nélkül nem engedélyezhetné a kolozsvári csatlakozást, mert párhuzamos egy saját és egy garantirozott vonal között a már meglevő s most még türhető forgalmat képviselő vonalat áll érdekében erősiteni és a masikat, ha még létezendett is, megsemmisiteni.

Erdély minden jó polgára igyekezik és igyekezend, mindenha, hogy Kolozsvár főváros minden tekintetben a haza második városává legyen, és ezt nagyban elősegiti a czélszerü és észszerü vasuti vonal épitése ugy, hogy egy ponton minden irányból folyjanak be és illetve ágazzanak el ugy a kereskedelem, mint a müvészet, a tudomány termékei.

Egy-egy város jólétének előmozditására szolgálnak a vasuti vonalak — ez némi részben állitható, de kimondani azt, minszerint: a vasuti vonal direct vagy indirect csatlakozásától tétetik függővé a városok virágzása — ezen tételt a jelen ügyben csak akkor lehetne felállitani, ha Apahida egy akkora nagy város lenne, mint Kolozsvár — de különben ezen tétel teljességgel elesik.

A szamosvölgyi vasut direct kolozsvári csatlakozása nem tagadható nagy előny lenne a város nehány restauratiójára, de hogy a városi érdeket képviselné, nem magyarázható meg — mert a kereskedelmet nem kisebb városok fölöslegeinek elköltésében kell keresni; hanem azon kedvező viszonyban, ha az üzletembereknek alkalom nyujtatik közlekedési utakkal arra, hogy áruikat egy vagy más elágazó ponton a rövid utnak megfelelő csekély dijért szállithassák — a felhozott Pozsony és több Bécshez közeli városok viszonya egész más mint Apahidáé Kolozsvárhoz — azok Bécs nélkülözhetlen kellékei, mig Apahida oly csekély pont, hogy kereskedelmet még egy század mulva sem producálhat, és igy viszonyitani amazokhoz még csak távolról sem lehet.

A memorandum felhozza továbbá a direct ut mellett: a csatlakozás nehézségeit, mivel csakis nappali közlekedés lehetséges;

az átszállás nehézségeit;

az áruk drágább szállitását a mellékilletékekkel;

oly pontok, melyek csakis feltételesen létezhetnének, mert az első állitás csak a tervben felhozott esetleges közlekedésen alapul, a mely nem számit, mert egy megépült vonal, ha forgalma kivánja mindenesetre ugy czélszerüsittetik, hogy oly csekély akadály, mint pár őrház és pár átjáró őrizeti költsége ne hátráltassa szükséges vonatait. (Mindenesetre kevesebb költség mint menynyi ja válaszut-kolozsvári vonalrész kiépitésére kellene.

Az átszállás nehézségei pedig fel sem hozhatók, mert nagyon természetes, ha létesülne e vonal: lennének is módok, melyeknél fogva a Deésről indult vonat Kolozsvárig haladna más vonathoz való csatlakozás nélkül.

A drágább szállitás a mellékilletékek tekintetében, szintén eloszlatható nehézség a már behozott egyenes kötelék forgalommal, hol a mellékilleték csakis a terhet felvevő pálya részére számittatik.

„Specialis hazai viszonyainknak inkább megfelel a már meglevő forgalmi központokat erősiteni, mint ujakat teremteni."

„Ezen állitást a gyakorlatból vonhatjuk le."

Ezen fennebbi pontok határozottan mellettem beszélnek. Miért vitetnék $1^1/_2$ mértfölddel messzebb az uj vonal kiágazási pontja, mikor ezen távolság megnyerésével közelebb éri a forgalmi elágazási központot?

Hatvan mezőváros nem emelkedett 10 év óta, Budapest közelsége miatt, miért emelkedne akkor e kis falu Apadiba, ha csatlakozási ponttá lenne?

Hatvannál sokkal hasonlóbb pontot hozhatna fel a memorandum „Szajól" állomásban, mely Szolnok közelségénél fogva, ép oly elágazást képvisel a tiszai pálya Arad és Debreczen, Nagy-Várad és Szolnok irányra, mint a milyet képviselne Apahida, Brassó, Deés, Kolozsvár irányban.

De van számtalan ily kis pontoknál nagy elágazási irány közel nagy városokhoz és a helyett, hogy rontanák amazok kereskedelmét, nagyban segitik elő a tömeges szállitásból eredő vonatforgalmi nehézségek elhárithatását.

A memorandum ezek után következő pontjait, melyek csupán az előbbiek megerősitésére szolgálnak — elmellőzöm, nem akarva kiemelni, hogy azon esetben is, ha a Szamosvölgyi vonal direct út lenne Kolozsvárig, több szarvasmarha, juh, sertés, stb. hajtatnék lábon Apahidára, mint mennyi Deés-Sz. Ujvár és Válaszuton feladatnék, mert a nyári legelők Apahida közelében levén, ellenkező irányban való hajtás által a nevezett állomások feladást nem reméllhetnek, csak Válaszut nyerhetne $^1/_{10}$ részt, mely $^1/_{10}$ az állam kész veszteségét s a Szamosvölgyi vonal csekély nyereségét képezné.

Egyebekben ha a memorandum czélja az volt, hogy Kolozsvárt és annak polgárait a szamosvölgyi vasut részvényeinek vételétől visszatartsa, ugy e czélt el is érte, ámde azért e szép forgalmat igérő és a helyi viszonyok által kivánt vonal el nem eshetik, lesznek erős kezek, kik létrejöttét felsegélendik, és lesz idő, melyben Kolozsvár városa látni fogja, hogy a szamosvölgyi vonal végpontja Beszterczén át Sucorra egy nagy kereskedelmet indit meg Erdély belsejében, mely bőségesen kárpótolandja Kolozsvárt képzelt mostani veszteségeiért.

E. P. L.

Kiállitási értekezlet Medgyesen.

Midőn gr. Zichy Jenő a székesfehérvári kiállitás érdekében Kolozsvárra fáradott, több oldalról ajánltatott az áldozatkész grófnak, hogy utazzék le a brassói iparkamara területén levő valamely városba is, hogy a szász iparosokat megnyerje az ügynek.

Gr. Schveinitz Gyula ur tehát, különösen a magyar és más nyelvü honpolgárok annyira kivánatos együtt munkálása érdekében a közgazdaság terén, melytől idővel a más téren mutatkozó ellenszenv megszüntetése is várható, felhivta a brassói iparkamarát és több gazdasági és iparegyletet, hogy február 24 és 26-ika között Medgyesre képviselőket küldjenek egy értekezletre. Gróf Zichynek azonban a kiállitázsal való nagy elfoglaltsága miatt ép most lehetetlen volt lejönnie Erdélybe. Daczára azonban ennek, a mint örömmel tapasztaljuk, a gyülés mégis megtartatott.

Medgyesen hétfőn (febr. 24.) népes értekezletet tartottak a brassói iparkamara, a nagyszebeni és medgyesi iparosegyletek, az erdélyi szász gazdasági egylet választmánya és a medgyesi szász gazdasági fiókegylet képviselői, végre számos gazda és iparos. Ar értekezlet azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy résztvegyenek-é és miként a brassói iparkamara területén lakó iparosok a székesfehérvári kiállitáson.

Az értekezlet tagjai d. e. 10 órakor gyültek össze tanácskozásra a községi gyülésteremben. Brassóból Hincz János iparkamarai titkár, Leonhardt és Goldschmidt urak, Sepsi-Szt-Györgyről Tarczali, Szebenből Fabritius Mihály és Schuszter Márton tanár voltak jelen.

Az értekezlet először is Hinczet elnöknek, Schusztert jegyzőnek választván meg, elnök részletesen előterjeszti az értekezlet czélját és feladatát; azután Schuszter előadja, hogy mit tett eddigelő ez ügyben a szebeni iparosegylet.

Ezután a kiállitás programmja terjesztetván elő, Schuszter felsorolja az okokat, melyek miatt eddigelő e kiállitás iránt oly csekélymérvü részvét nyilvánult s ezek között első helyen emliti föl a költségeket.

E költségek pedig — folytatja a szóló, — azért olyan tetemesek, mert a kiállitó nemcsak meg akar jelenni készitményével a kiállitáson, hanem szeretne abból minél nagyobb hasznot huzni is; ugy de ez esetben a térdijakon és szállitási költségen felül képviseltetéséről is kell gondoskodnia s arra is költenie. A szebeni iparosok nemcsak részt vettek nagyobb számmal több kiállitásban, de sőt Szebenben magában is az utóbbi évtizedben két kiállitás volt; s most a szebeni iparosok körében mégsem nyilvánul részvevési hajlam.

E jelenség okát szóló két körülményben véli feltalálni, mely körülmények e két kérdéssel ölelhetők fel: I. Időszerü-é a kiállitás? II. alkalmas-é annak helye?

A mi az első kérdést illeti, meg kell vallanunk, hogy az országos iparkiállitások igen gyorsan követik egymást; legalább 5 évi időköznek kellene lennie két kiállitás között; mégis a szegedi is csak három évvel ezelőtt volt, az idén van a fejérvári s már is terveznek 1881-re Budapestre egy országos kiállitást. Ez a sok, gyorsan egymásra következő kiállitás kimeriti még a tehetősb iparost is. A mi a kiállitás helyét illeti, szóló szerint a főváros mindenesetre alkalmas az egész országra névve, de már a vidéki városokról nem lehet mindegyikéről elmondani ezt.

Szóló végre ajánlja, hogy e kamara kerületéből minél nagyobb számmal vegyenek részt a kiállitók a székes-fehérvári kiállitásban.

Schuszternek e tetszéssel fogadott fejtegetései után, az értekezlet hosszabb vitatkozás után a következő határozatokat mondta:

I. Az értekezlet kivánatosnak tartja, hogy a brassói iparkamara kerületében lakó iparosok minél nagyobb mérvben vegyenek részt a májusi sz.-fejérvári kiállitáson.

II. Az egyes városokban és községekben kiállitási bizottságok alakitandók, melyeknek feladata lenne a szállitási és térdijak s más költségek fedezetéről a helyi viszonyokhoz képest gondoskodni.

III. A brassói iparkamara fölkérendő lesz, hogy az ezen kamarakerületbeli kiállitók közös képviseletéről a kamara költségén gondoskodjék, továbbá, hogy kamarai költségen vagy négy alkalmas egyént küldjön a kiállitás tanulmányozására.

IV. Minthogy február végével a bejelentési határidő lejár: a brassói iparkamara utján a székes-fehérvári kiállitási bizottságot föl kellene kérni, hogy az itteni kiállitóktól márczius 1-én tul is fogadjan el bejelentést.

V. E kamarai kerület városai és községei az értekezlet határozatairól hirlapi közlés utján értesitendők.

Az értekezletet kedélyes banquette követte, mely fölösleges is registrálnunk, nem szükölködött a talpraesett toasztokban; igy Obert Ferencz a hazaszeretetért, Tarczali Endre a hazában élő különböző nemzetiségek közötti egyetértésért, Schuszter a vendégszerető Medgyes városáért, s mások egyebekért üritettek poharat.

Részünkről igen örvendünk, hogy a brassói iparkamara kerületbeli iparos polgártársaink is részt vesznek a hazai iparügyi mozgalmakban, melyeknek a székes-fehérvári kiállitás egyik örvendetes momentuma. Valóban nagyon is elérkezett már az ideje annak, hogy közgazdasági bajaink orvoslására minden erőnket egyesitsük, még pedig vallás- és nyelvkülönbség nélkül; mert ha itt is, e téren folytatjuk a nemzetiségi visszavonást: bizony-bizony elpusztulunk mindnyájan vallási és nemzetiségi külön aspirátióinkkal egyetemben!

Az erd. muzeum-egylet 1879 Márczius 6-án tartandó évi rendes közgyülésnek

tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Titkári jelentés az igazgató választmány 1878 évi működéséről.
3. Pénztárnok jelentése a pénztár állásáról és a választmányilag megvizsgált pénztári számadás előterjesztése.
4. Könyvtárnoki jelentés a könyvtár gyarapodásáról és állapotáról.
5. Jelentések a természeti tárak állapotáról.
6. Jelentés a régiség- és éremtár gyarapodásáról és állapotáról.
7. A mult évi közgyülésből kiküldött ellenőrködő bizottságok jelentései és új ilyen bizottságok kiküldése.
8. A választmány kiegészitése a rendszeresen kilépő 4 tag helyébe 3 évre új tagok választásával*).
9. Az 1879-ik évi költségvetés megállapitása.
10. Egyesek indítványai.
11. Jegyzőkönyv hitelesitő bizottság kinevezése.

Az egyesek indítványaira nézve figyelemben tartandó, hogy a közgyülésen önálló indítványok csak úgy jöhetnek érdemleges tárgyalás alá, ha a közgyülés előtt még oly jókor voltak az elnökségnél bejelentve, hogy előleges választmányi tárgyaláson átmehettek.

A közgyülés helyisége a városi képviselő közgyülés terme, kezdete reggel 10 órakor.

A gyülés nyilvános.

Költségvetés 1879-re.

A) Remélhető bevétel:

Pénztármaradék 1878-ról . . .	15 frt 87 kr.
300 frt egys. államkötvény kamatja	12 „ 60 „
1700 „ m. földhitelint. záloglevél kamatja	93 „ 50 „

*) A válasvtmányból kilépő legrégibb négy tag: Bartha János, Máday János, Sámi László és Váradi Mór.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

142506 ft földtelherm. kötvény kamatja	6624 frt	08 kr.
38250 „ kiadott kölcsön 6 %-os kamatja	2295 „	— „
12356 ft kiadott kölcsön 8-%os kamatja	988 „	48 „
6301 ft ideigl. elhelyezmény 6 %-os kamatja	378 „	06 „
1000 ft ideigl. elhelyezmény 6½%-os kamatja	65 „	— „
6100 frt alapítványi magánkötvény 5 %-os	305 „	— „
Állami járulék	5000 „	— „
20 részvény	100 „	— „
Viszszarávandó előleg	110 „	— „
Kiutalt összegből megtérítendő megtakarítás	25 „	19 „
Bevételek összege .	16012 frt	78 kr.

B) Kiadások:

1. Rendszeresítettek:

Könyvtárnok fizetése	1200	frt
Pénztárnok „	720	„
Titkár „	600	„
Ásványtári őrsegéd fizetése . . .	800	„
„ „ szem. pótléka . .	400	„
Könyvtári őrsegéd fizetése	600	„
Állattári őrsegéd „	600	„
Régiség- és éremtár őre fizetése . .	600	„
Ezek lakbér illetménye együtt . .	1480	„
Irnok fizetése	300	„
Szolga „	360	„
Ruhapénze	50	„
Rendsz. fizetések összege	7710	frt.

2. Átalányok:

Igazgatás, kezelés, útaztatás .	600 frt	
Beruházás	500 „	
Könyvtár átalánya	3000 „	
Term.-tár „	1200 „	
Régiségtár „	800 „	
Kiadványok	1500 „	
Rendkivüliek	500 „	
Berde alapítvány illetéke . .	4 „	88 kr.
Átalányok összege	8104 frt	88 kr.
Kiadások összege	15814 frt	88 kr.
Maradék .	197 frt	90 kr.

A pestis.

A N. W. Tagblatt jelenti Zaritzinből: Az osztrák-magyar német pestis-bizottság nagy nehézségekkel találkozik. A bizottság tagjai el vannak rá készülve, hogy hosszabb ideig kell Oroszországban időzniök. Eddigi észleleteik szerint az orosz kormány rendszabályai nem kielégitők.

A bizottság osztrák tagjai ma reggel még nem hagyták el Zaritzint. Itt nem találtak pestises-esetet.

Gróf Loris Melikoff sürgönyzi f. hó 24-ikéről Zaritzinből, hogy ujabban nem fordultak elő sem megbetegedések, sem halálozások. Vetljankában tizenhét nap óta meleg, nedves idő uralkodik és még sem fordultak elő uj megbetegedések, a mi kedvező fordulatnak tekintendő. De az óvintézkedések megtételét mégis folytatják, Eichwald tanár Szt.-Pétervárról Zariczinba érkezett.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. febr. 27.

— A magyar királyi igazságügyminiszter Szentmártoni Árpád gyula-fehérvári kir. törvényszéki dijnokot a gyula-fehérvári törvényszékhez, Derzsi Ede gyulafehérvári kir. ügyészségi dijnokot a balázsfalvi járásbirósághoz irnokokká, Czikmántori István székely-udvarhelyi kir. járásbirósági dijtalan irodagyakornokot a pétervásári kir. járásbirósághoz végrehajtóvá nevezte ki.

— A földmivelés-. ipar- és kereskedelemügyi miniszter által állandó gazdasági tudósitói tiszttel megbizattak: 1) Maros-Torđamegye területére: a marosmenti járásban kebelei Nagy Pál, a marosjárai járásban Körősy Albert, a küküllőmenti járásban Kiss József, a bekecsalji járásban Márton János, a görgényi járásban Matskási Ferencz, a magyarói járásban és Szász-Régen városában Schyller Dániel, a vajda-szent-iváni és mezőségi járásban Jenei Károly és a nyáradmenti járásban Schuster Gyula; 2) Szilágymegye területére: a zilahi járásban Lázár Ferencz, a szilágy-somlyói járásban Incel Károly, a krasznai járásban Domby Károly, a szilágy-csehi járásban Fodor Elek, a tasnádi járásban Molnár Mihály és a zsibói járásban Láng Fülöp.

— A marosvásárhelyi kir. főügyész a gyulafehérvári kir. ügyészség felügyelete alatt álló központi börtönhöz börtönőrmesterré Mazer József 9-ik honvéd lovasezredbeli kiszolgált őrmestert nevezte ki.

— A marosvásárhelyi kir. főügyész a beszterczei kir. ügyészség felügyelete alatt álló központi börtönhöz börtönőrmesterré Incze Sándor kézdivásárhelyi kiszolgált csendőr szakaszvezetőt nevezte ki.

— **A királyné Irlandban.** Az „Ung. Allg. Corr." febr. 22-ki távirata szerint a királyné, a ki Hohenembs grófné álnév alatt utazik, febr. 21-kén reggel 8¾ órakor hagyá el Calaist a „Jungfrau von Kent" külön gőzösön s 10½ órakor Doverbe érkezett. A fölséges asszony, kinek kiséretét Lichtenstein hg., Larisgr. és grófné, Nopcsa b. és dr. Lányi képezik, az angol-osztrák-magyar nagy követ Károlyi Alajos gróf és neje által hódolatteljesen fogadtatott. Ő felsége és kisérete a Lord Warden-Hotelben reggelizett s alig két órai pihenés után külön vonaton Holyhead-ba indult, hova tegnap este érkezett. A közönséget nem bocsátották a perronra. Ő felsége, a ki virágzó kinézése által elragadott bennünket, a vonatról egyenesen „Schamrock" gőzösre szállott át, a mely külön e czélra a legkeresettebb kényelemmel van berendezve. Az ebéd a gőzösön költetett el. A „Schamrock" ma (22-én) reggel 5 órakor fog tengerre szállni. Egy dublini telegramm jelenti, hogy ő felsége megérkezése örömhirként fogadtatott. Ő felsége mellőzött minden hivatalos látogatást Dublinban, mert szigoruan meg akarta őrizni incognitoját. Mint Hohenembs grófné Northwallból egyenesen Kilnokba indul és Summerhillhcuseban fog megállani, a hol körülbelül egy hónapot szándékozik tölteni. Intézkedések tétetnek, hogy ő felsége kivánságához képest az incognito megóvattathassék, s a mennyire lehetséges mint magán személy zavartalanul élvezhesse az ott töltendő napokat.

— **A királyné lovai.** Irlandból irják, hogy nehány nap előtt Erzsébet királyné két vadászlova, melyeket Meath grófságba előre küldték, hogy a vidékhez és különösen az átugrandó kőfalakhoz szokjanak, lovasukkal együtt elbukott és mind a kettő kimult. Egyuttal megemlitjük, hogy a királyné a kedvezőtlen időjárás miatt mindeddig nem vadászhatott. A királynénak istállójában 43 ló van, köztük 6 magyar ló. Ő felségének 9 vadászló áll rendelkezésére.

— **Liszt Ferencz** ünnepélyes fogadtatása ügyében már folyamatban vannak az előkészületek. Liszt, hir ezerint, márcz. 9-én a délutáni vonattal érkezik Kolozsvárra; a pályaudvarnál a helybeli zene- és dalegyletek fogadják testületileg s ezek nevében gr. Eszterházy főispán üdvözli a művészt. A dalegyletek ez alkalommal egy vagy két együttes dalt adnak elő. Ugyane napon nagy serenad van tervben Liszt Ferencz tiszteletére, melyben a dalegyletek s zenekar működnek közre. Ezenkivül nagy hangverseny rendezését tervezik, melyben öt testület: a szinházi zenekar és énekszemélyzet, a Zene-Conservatorium és a három dalegylet vennének részt. E hangversenyben Liszt „Erzsébet"-oratoriumából és „Prometheus"-ából fognak egyes részletek előadatni s ezenkivül Berlioz Rákóczy-átirata; a hangverseny valószinüleg márczius hó 14-dikén tartatik meg a szinházban. Mindez még csak előleges terv, s a fogadtatás részleteinek végleges megállapitására és keresztülvitelére a zene- és dalegyletek kebeléből szükebb körü rendező bizottság küldetik ki.

— **Gazdasági mozgalmak.** Tegnapi értesitésünk kiegészitésül a Szebenmegye közgyülése által gr. Schweinitz inditványára elfogadott gazdasági szabályrendeleteket illetőleg megjegyezzük, hogy e szabályrendeletek a következők voltak: 1. Egy mezei rendőri, 2. Erdőszeti, 3. Megyei állattenyésztési alap előállitása, 4. Állatorvosok alkalmazása, 5. Állatlimitátióról szóló szabályrendeletek. Ezen javaslatok helybenhagyása esetén egy megyei erdőmester, három járási erdőcz, 3 segéd erdőcz, 6 állatorvos állásának betöltése lesz szükséges. A kiadások, melyek ezen állással és az állattenyésztési alap megalkotásával járnak, együttesen évi **11** ezer frtot képeznek, a mely összeget a megyegyülés a javaslatok elfogadásával készséggel megszavazta.

— **Szinigazgatói csendélet.** Szegény megjubilált Károlyi Lajos szinigazgatónak is meggyült a baja Székes-Fehérváron egyik „művésznőjével", ki a művésznők azon osztályához tartozik, kiket derüre-borura „nacht musikokkal" szokott megtisztelni a forró vérü ifjuság. Az illető művésznőt (?) két év előtt Kolozsváron is nagyban serenádozták, tavaly meg az aradi publikum egy része gyult lángra sok mindent elragadó művészetéért. — Denique Janka kisasszonyt az idén a Székes-Fehérváron állomásozó nyalka szép huszár tiszturak tapsolják nagy elragadtatással, mit ő a szinpadról és páholyból ugy szokott meghálálni bájos fejbólintásaival, hogy e miatt a székes-fehérvári p. t. publikumnak az előadásban gyönyörködni kivánó része tiltakozni kezdett a directornál. A jó Károlyi bácsi atyai intésekkel és gyöngéden feddő utasitásokkal akart szolgálni a kék dolmányban annyira gyönyörködő művésznőnek, ki hálaérzettől eltelve a jó öreget „nyaklevesekkel" kinálja meg, ha nincs köztünk magasságra nézve oly szembeszökő különbség. A társulat e fölött megbotránkozván, a művésznőt azonnal elbocsáttatja, igazgatója általnyilatkozni akar a lapokban az elbocsátás indoka felett, ezt a lelkesült pártolók megtudják s oly engardeot foglalnak el a társulattal szemben, hogy az kénytelen indokolását visszavonni. A kisasszony azonban még is csak el van bocsátva.

— **Öngyilkosság.** Komma Osváld tűzérhadnagy, egy közkedveltségben álló 26 éves fiatal, golyóval vetett véget életének Arassóbnn. Az elhunyt halála előtt kevéssel, levelet irt a helyőrségi parancsnokhoz, hogy küldjön ki mást szogálatra, mert ő, a mikor a parancsnok e sorokat veszi, nem lesz az élők közt. Ezután a tüzérségi parancsnokhoz irt, melyben kéri, hogy halálát lehető kiméletesen tudassák Prágában élő édes anyjával. Majd felöltözött, karjdát is felkötötte s meg lőtte magát. Az elhunyt feddhetetlen jellemü ember volt, egy krajczár adóssága nem maradt, sőt csekély fizetéséből édes anyját is segélyezte.

— **Megjelent** Volz Bálint könyvnyomdájában Gyula-Fehérvártt egy igen czélszerü és hasznos müvecske ily czimmel: „Bélyegilletéki szabályok" kivonatos gyüjteménye zsebkiadásban, összeállitotta Popp György p. ü. titkár, ára 35 kr. vidékre küldve 40 kr.

— **Villámlás, menydörgés.** Tegnapelőtt délután Marosvásárhely felett nehéz felhők vonultak át, mely alkalommal nehányszor villámlott és keményen dörgött.

— **A székesfehérvári** orsz. kiállitás megnyitásán (máj. 1-én), mint a Nemzeti Hirlap hallja, József főherczeg a kiállitás elnöke, jelen lesz s nyolcz napig marad Székesfehérváron. A főherczeg lakása a legelőkelőbb vendéglőben már meg van rendelve. A király szintén meg fogja látogatni a kiállitást, s számára a püspöki residencia első emeletét rendezik be. Az orsz. képzőművészeti társulat, mint már jelentettük, szintén részt fog venni a kiállitásban, valamint az egyes hazai művészek is. Telepy Károly társulati titkár lenn volt Székesfehérváron s kijelölte a műkiállitás számára való helyet.

— **A székesfehérvári** orsz. ipar. termény- és állat-kiállitás végrehajtó bizottságától azt a tudósitást vettük, hogy a folyó hó végével lejáró bejelentési határidő a kiállitásban való részvételre nézve martius hó 15-ig meghosszabbittatott. Az érdekeltség e kiállitás iránt országszerte, és különösen az iparos körökben oly élénk, hogy bizton hisszük, miszerint városunk iparosai sem fognak hátramaradni a buzgóságban s minél számosabban fogják bejelentéseiket a meghosszabbitott határidőig megtenni, annyival is inkább, mivel az ezen határidő letelte után jelentkezők csak esetről-esetre fognak figyelembe vétethetni annyiban, a mennyiben ezt a tér megengedni fogja, Kolozsvártt, 1879. febr. 26. A kereskedelmi és iparkamara.

— **Arnulf** bajor hg. ki Erdélyt is beutazta, visszatért Sz.-Pétervárról, hol a császári udvar s különösen a czár részéről a legnagyobb kitüntetésekben részesült. Azt azonban határozottan tagadják itt, hogy a herczeg szentpétervári utja, mint ismételve hireszteltók, összeköttetésben állott volna a bolgár trónra való jelöltséggel.

— **Gróf Andrássy Gyulánál** tegnapelőtt fényes estély volt. Az udvar részéről megjelentek azon Károly Lajos, Lajos Viktor, Albrecht, Vilmos és Rainer főherczegek, Maria Therézia és Rainer főherczegnők. A király fél 11 órakor jött el dsidás-ezrede egyenruhájában. Gróf Andrássy és neje a lépcső alján fogadták ő Felségét, ki a grófnénak karját nyujtá és a fehér terembe kisérte, a hol megkezdődött a táncz. Ő Felsége éjfélig maradt a bálon és hosszasabban társalgott Novikoff orosz és gróf Robillant olasz nagykövetekkel, Rodich tábornokkal, hg Schwarzenberg Adolffal, Wickhoff képviselővel stb. A bécsi aristokratia a diplomatia, a magasabb tisztviselői kar majdnem teljes számban jelentek meg és számosan volt képviselve a hirlapirodalom és a müvészet is.

— **Hunyadmegyei hirek.** A Déván megjelenő „Hunyad"-ból vettük e hireket: Klopotivai lakós Berk János odavaló Groza Petrut ugy főbe ütötte egy fél literes üveggel, hogy az utóbbi nehány napra reá a kapott sebek következtében meghalt. — Percu Moysze felső lapugyi lakós a facséti vásárról haza térve, a kiáradt felső lapugyi patakba szekerével feldőlt és megfuladt, holt testét még nem kapták meg. — Közelebbről Petrosz község határén egy gazdag csepegő barlangot találtak fel, melyből már is szebbnél-szebb jegecz-alakok kerültek ki és forognak kézen. Amint értesülünk, még eddig Török Árpád szolgabiró-segéden kivül kaputos ember nem fordult meg ezen barlangban. Ellenben a tudatlan nép szorgalmatosan felkeresi, bizonyára nem azért, hogy gyönyörködjék benne, hanem inkább azért, hogy e tekintetben barbar természetét kövesse. Addig is, mig a szakértelem beható vizsgálat alá venné, felhivjuk a közigazgatási hatóságot ez ujonan felfedezett természeti ritkaságnak a barbar kezektől megóvása tekintetéből a szükséges intézkedéseket megtenni. — A dévai előlegezési egylet ügye már annyira haladt, hogy a jövő hóban már rendes működését megkezdheti. Most már az egylet hivatali személyzetétől függ, hogy e nagy horderejü intézmény megtollasodjék. — Büntény gazda nélkül. E napokban följelentés történt, hogy e vármegyebeli Bohol községben, bizonyos egyének ezüstnemüeket potom áron szeretnének elárusitni. Rögtön küldöttség menesztetett még pedig a kir. ügyészség tagjának csatlakozása mellett a gyanus áruk kikutatása végett. Találtatott egy csomó copir papiros, egy pár ezüstnyelü kés és villa K. L. monogrammal, egy férfi hálóing M. A. monogrammal, egy ékszertok és abban papirok aradi Rosenberg és Klein neve alatt; találtatott továbbá egy üveg illatszerrel, több franczia könyv és egyéb apróságok. Az értékesb ékszerek és ezüstnemüek, ugy látszik, elpárologtak, mielőtt a biróság a dolog nyomára jöhetett volna. A vizsgálat erélyesen foly. Fődolog természetesen kitudni, hogy mily büntény forog fönn; hol és ki a káros.

— **Gajzágó Samil,** Gajzágó Salamon számvevőszéki elnök fia, közelebb vezette oltárhoz Mihály Krisztina kisasszonyt Turkeviben. Az esküvőn diszes vendég-koszoru volt jelen.

— **Kincsások.** Brassóban történt. Egy szegény iparos a közelmultban azt álmodta, hogy lakháza alatt a földben pénz van elásva. Elmegy tehát egy kártyavetőhöz, ki neki azt mondta, hogy ott csakugyan pénz van elásva. Közli ezt az illető más jó barátjával is, s elhatározzák, hogy azon a helyen ásnak. — A kincsszomjasok meg is kezdik nagy buzgósággal az ásást, böjtölnek kenyérrel és vizzel. Nagy tusákon ment keresztül a kincsások egyike; jó és gonosz szellemekkel kellett megküzdeni, mig 7 ölnyi ásás után végre eredményhez jutottak. (Tudósitónk nem irja. hogy miféle eredményre jutottak?) A kincsások közül az utóbbi, kivel az álom történt, és még egy másiknak a neje tökéletesen megőrült — örömében. A két őrült gyógyitás alatt van. A többieket eleget vallatják az eredmény felől, de hasztalan. Igy jártak a pénzszomjas kincsások.

— **Zsedényi Ede** végrendelete. Zsedényi Ede a P. Ll. egy kassai távirat szerint vagyonáról végrendeletileg intézkedett. E végrendelet szerint a vagyon következőleg van elhelyezve: értékekben, papirokban s Sina báróná letétben 140,000 fort, készpénzben folyó számlára szintén Sinánál 73,000 frt, draveczi birtoka 30,000 frt, erdőbirtoka 40,000, a lőcsei ház 8000, majorság és birtok Lőcsén 12,000 frt, az összes vagyon tehát háromszázezer frt. Ez a becslés azonban fölötte mérsékelt s a draveczi és lőcsei birtok határozottan többet érnek. Általános örökössé a végrendelkező testvérének, Zsedényi Gyulának törvényes fiát nevezte ki és pedig következő hagyománykötelezettségekkel: a bányaegyház kerület számára 40,000 frt, Magyarország többi három ev. egyházkerülete mindegyikének 20,000 frt, legközelebbi rokonainak és pedig Maléter két gyermekének egyenként 10,000 frt, a két Okolicsányi testvérnek egyenkint 20,000 frt, Czékus szuperintendensnek a végrendelet végrehajtása körüli fáradozásaiért 3000 frt s a temetés körüli functióért 3000 frt. összesen 166,000 frt. Azon esetre, ha a végrendelkező halála pillanatában az általános örökössé kinevezett Zsedényi Gyulának törvényes fia nem lenne, ugy Okolicsányi Kálmán, a végrendelkező unokaöcsese az általános örökös, ki a fentemlitett hagyatékot kifizetni s ezenkivül Zsedényi Gyulának kétezer frtnyi élethosszíglani évjáradékot fizetni köteles. Zsedényi Gyulának ez idő szerint nincs törvényes fia s igy az örökség e végrendelet szerint Okolicsányi Kálmánra száll.

— **A balatoni** halászok küldöttsége járt mult pénteken Kemény Gábor b. kereskedelmi miniszternél, kérve őt, hogy a halászati ipar emelésére, s különösen a balatoni halászok tavának javitása iránt a kormány kebelében akár törvényhozási, akár közigazgatási uton némi intézkedés történjék. A miniszter a küldöttség tagjait szivesen fogadta s válaszában biztositá, hogy a kormány a halászati ipar érdekében törvényjavaslatot készitett, mely legközelebb kerül az országgyülés elé s mely a halászok sorsán bizonyára javitni fog. Addig pedig, mig a javaslatból törvény lesz, biztositá a miniszter a küldöttséget meleg érdeklődéséről és jóindulatáról.

— **A krassói oláhok** sem akarnak roszszabbak lenni az erdélyieknél; Popasu János karánsebesi püspökőt, mikor Bécsből hazatért, mint a „nemzet" egyik megmentőjét éjjeli zenével tisztelték meg. A megyei oláh papság pedig, mint a „Tem. L." irja, egy népes ülésben határozattá emelte, hogy a felekezeti iskolákban minden egyes kimondott magyar szó a legszigorubban büntettetik.

— **Hol van Magyarország közepe?** Hunfalvy János „A magyar birodalom természeti viszonyainak leirása czimü" müvében azt irja: „Magyarország középső délköre a keleti hosszuság 38 fok 13 percz s középső egyenközü köre az éjszaki szélesség 46 fok 53 percz; ezen hosszusági s szélességi körök nem Kecskemét, hanem Szarvas közelében szegik egymást. Tehát Szarvas körülbelül az ország középpontjában volna. A „Szarvasi Ujság"-ban Mihályfi József most megfelel ama nem érdektelen kérdésre, hogy hol is szegik egymást e vonalok, hol is van az ország középpontja? Ha a legpontosabb, legrészletesebb földképen, mely eddig létezik, a bécsi Generalstab azon alapján, mely Szarvas környékét tünteti fel, e vonalakat kihuzzuk, ki fog tünni, hogy az a pont a „zöld mezőnek" nevezett területen közvetlenül a várostól éjszakra épitett két szélmalom egyikére a Kreszan malmára esik. — A Kreszan szélmalma tehát Magyarország közepét jelöli.

— **A viharok.** Három nap óta egész közép Olaszországban erős vihar dühöng. Siena tartományban házak és tornyok omlottak össze s több emberélet esett áldozatul. A livornói partok közelében a tengeren számos szerencsétlenség fordult elő.

— **Bálint napja Londonban.** Pár hét előtt volt Bálint, a londoniak egyik nevezetes napja. A fiatal nemzedék e napon ősi szokás szerint szerelmi izeneteket küldöznek egymásnak. — Nálunk nem ismerik Szent Bálintot, kit az angol szerelmesek már századok óta pátrónusok gyanánt szemeltek ki. — A jámbor szent, kiről azt képzelik, hogy pihegve a nagy teher alatt maga hordja szét az üzeneteket, holott tényleg a szegény levélhordók végzik ezt a dolgot, nem sokára fe ltogja mondani a szolgálatot, melyet a szerelem nevében nyakába sóztak, mert a nyomtatott kártyácskak, a melyeket osztogatni kell, többé nem gyöngéd hajlam kifejezésel, mint azelőtt, s tiszta formasággá lett az egész, mint nálunk az ujévi köszöntő. Nem egyetlen egy „kedves"-nek küldik a Bálint-üdvözletet; hanem minden ismerős nőnek, sőt gyakran tréfából egész idegenek is, s annál inkább, mert a Bálint-kártyák a roppant nagy kereslet folytán rendkivül olcsók. Egyetlen pennyért (öt krajczár) vastag karton lapocskát kap az ember, melyen bájos szinezésü angyalkák mosolyognak s a melyeknek szélén már kész nyomtatásban meg van a szerelmi üdvözlet. — A vételárhoz még egy penny vitelbért számitva, az egész mulatság tiz krajczárba kerül — miből kitünik, hogy ezt az élvezetet tuczetszámra megszerezheti magának az ember. A jobbmóduak régen fel is hagytak már a kártya küldéssel, hanem drága ajándékokat küldenek egymásnak, melyek természetesen többé nem névtelenül érkeznek. — Sok Bálint-ajándék kél el, s az előkelő utczákban olyan vásár van e napon minden esztendőben, mely vetekedik a híres párizsi karácsonyi vásárral. Ez a — február 14 ikére eső — karácsonyi idyll helyettesiti a már ezredév óta fenálló s a pogány Rómában kezdődött téli ünnepélyeket; mert — szörnyű ködéssel tudja meg fiatalságunk, — Angliában nincs farsang!

A „KELET" magán táviratai.

Feladatott **Budapesten** febr. 27. 10 ó. 10 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra febr. 27. 11 ó. 40 p. d. e.

Szerbia feleletre vonta a portát a miatt, hogy az albánok betörtek Szerbiába Vrajánal, kik tudvalevőleg visszanyomattak.

A porta kijelenté, hogy mit sem tud az egészről s vizsgálatot fog rendelni.

Péterváron egy ember, ki négy év óta nem távozott el a városból, **pestisben** meghalt. A rémület nagy, 42 egyén vesztegzár alá vétetett.

A bolgárokat a kiáltvány felszólitja, hogy elégedjenek meg a berlini szerződéssel, ha megerősödnek, majd Rumeliát is magukhoz csatolhatják.

Csernajewet az orosz czár visszahivta a porta felszólitására.

A Plojest-Predjali vasut idei megnyitása szerződésileg biztositva van.

Rothschild Párisban koteiroztatja uj renténket.

Uj franczia bohózat, másodszor.

NEMZETI SZINHÁZ.
Bérlet 133-ik sz.

Kolozsvárt, pénteken február 28. 1879.

A szökevények.

Bohózat 3 felv. Irta: Hennequin A. Forditotta: N. N. Rendező: Gabányi A.

SZEMÉLYEK:

Montengraine, elnök	egy részvény-társulatnál	Szentgyörgyi.
Cassignol, igazgató		Mihályfi.
Dubocal, tanácsos		Szombathelyi.
Beausale, tanácsoe		Gabányi.
Grenouillet, pénztárnok		Ifj. Szilágyi.
Billenbois, részvényes		Krasznay.
Celeste, ennek neje	— —	Békessy Irma.
Clodimar, rendőr	— — —	Szigligeti.
Mitouflex	vasuti tisztviselők	Váradi A.
Durand		Fehérvári.
József, vasuti munkás	— —	Osváth.
Katalin, Montengraine szolgálatában	— — — —	Boér Hermin.

Kezdete pontban 7 órakor.

Érték- és váltófolyam.

1879. február 26.

Magyar aranyjáradék		84.45.
„ kincstári utalv.	1 kibocsát .	—.—.
„ „ „	2 „ . .	118.10.
„ keleti-vasut elsőbség	2 „ . .	75.89.
„ „ állami kötvény	1876 év .	66.—.
„ vasuti kölcsön		102.50.
„ földtehermentesitési kötvény . .		81.—.
temesi „ „ . .		77.—.
erdélyi „ „ . .		76.25.
horv. slavon „ „ . .		86.—.
magy. szőlődézma váltság „ . .		82.50.
Oszt. egységes államadósság papirban .		63.20.
„ „ „ ezüstben .		64.10.
„ aranyjáradék		75.60.
1860. államsorsjegy		115.70.
Oszt. nemzeti bank részvény . . .		793.—.
„ hitelrészvény		229.—.
magyar. hitelbank		224.25.
Ezüst		—.—.
Cs. k. arany		5.50—.
Napoleond'or		9.30.
Német birod. mark		57.35.
London		116.35.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Nyilttér.*)

Nyilatkozat.

Alólirtak Koleszár Lajos ur által felkéretettünk, hogy egy forgalomba jött s becsületében sértő hir miatt b.-hunyadi kereskedő Gyulai Sándor urtól, mint becsületsértőtől, irásbeli nyilatkozatot, vagy annak megtagadása esetén elégtételt kérjünk.

E küldetésünkben folyó hó 26-án eljártunk, s miután Gyulai Sándor ur mind az irásbeli nyilatkozatot, mind az elégtételt megtagadta, őt minden lovagias elégtételadásra képtelennek nyilvánitjuk.

Bánffi-Hunyad, 1879. febr. 26-án.

Szentgyörgyi Lajos.
Ravasz György.

*) E rovat alatti közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

Perl fogorvos

tudományos utazását **Amerikára** is kiterjesztette s jelenleg **Philadelphiában** időz és rövid idő alatt, új tapasztalatokkal gazdagon, fog **Kolozsvárra** visszatérni. **Salicyl szájvize** és **fogpora** kapható Kolozsvárt Dietrich S. urnál, M.-Vásárhelyt Fogarasi urnál, Gy.-Fehérvárt Csiky Imre urnál, N.-Enyeden Winkler urnál és Sz.-Somlyón Végh urnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(218—5) (208—300)

Elsinger M. J.
Bécs, Neubau 2. Zollergasse,

Védjegyével — Ajánljuk — védve

Elsinger M. J. és fiai
Bécs, Neubau, Zollergasse 2

csász. kir. hadügyministerium, ő felsége haditengerésze és számos jótékony intézet sat. szállitói
csász. királyi szabadalmazott gyárának
legjobb és legajánlatraméltóbb

eső köpönyeit,
kocsitakaró ponyváit, ágybetéteit, sátorkelmét.

eső köpönye, kocsitakarók, ágybetétek, sátorkelmék

A kolozsvári kisegitő-takarék-pénztár-szövetkezet

f. 1879. év márczius 14-én d. u. 4 órakor

A VÁROSHÁZ NAGY TERMÉBEN

KÖZGYÜLÉST TART,

melyre a szövetkezet minden tagját ezennel meghivja

Kolozsvártt, február 24-kén 1879.

az igazgatóság.

A közgyülés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgatóság jelentése a mult évi üzletről, a felügyelő bizottság jelentése s annak alapján a nyeremény megállitása.
3. Az igazgatóság véleménye a mult éven beadott inditványra.
4. Tiszti nyugdij alapszabály beterjesztése.
5. A felügyelő bizottság megválasztása. (52. §.)
6. Három igazgatósági tag megválasztása (35. §.)
7. Öt napibiztos megválasztása (57. §.)
8. Jegyzőkönyv hitelesitésére három tag kinevezése. (32. §.)

☛ A közgyülésen csak igazolójegygyel vehetni részt. Az igazolójegyek a törzsbetétről szóló okmány elémutatására márczius 12. és 13-án, az intézeti helyiségben az irodai délelötti órákban szolgáltatnak ki. (23. §.) (86) (1—3)

Süss Ferdinánd

m. kir. egyetemi mechanikus Kolozsvártt

(35) **Mátyás királyutcza 4 sz.** (7—*)

Ajánlja jól bérendezett **raktárát**, mely a következőkből áll u. m. mindennémü **szemüvegből-, aczél,- kautschuk, békateknő, alumininium, ezüst és aranyba foglalva. Zwikerekből**, ugy mint **patentzwiker** és **szemüvegből.— Szinházi látosövek, táv-** és **gorcsövek**. Mindennemü **hőmérők, higany** és **fém-légsulymérők** (barometrumok).

Ez utóbbiak több évi tudományos észleletek szerint vannak összeállitva és kolozsvári állás szerint szabályozva. Továbbá mindenféle czélú házi távirók.

Végre mindennémü orvosi **készülékek** és **eszközök**, valamint a különféle betegségeknél megkivántató ápolási **eszközök** és **tárgyak**, ugy mint Lister-féle kötési **czikkek** is kaphatók.

Vidéki megrendelések rögtön és a legpontosabban intéztetnek el.

---

(73) (6—6)

Gyümölcsfa- és venyige-eladás.

A **zámi** jószágigazgatóságnál — az első erdélyi vaspálya állomása — a tavaszi hónapokban minden fajta **gyümölcsfa, diszcsalit**, a legnemesebb fajtáju **szőlővenyigék**, s más **műnövények** eladásra készletben vannak.

Részletes árjegyzékek kivánatra bérmentesen küldetnek meg.

Stein János

könyv-, és zeneműkereskedésében Kolozsvárt kapható a következő nem rég megjelent jeles és közhasznu mezőgazdasági munka:

A MEZEI GAZDASÁGTAN

RÖVID FOGLALATA.

TANULÓ S GYAKORLÓ GAZDÁK HASZNÁLATÁRA

irta:

VÖRÖS SÁNDOR.

a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója.

TARTALOM:

Előszó.
Bevezetés.

I. RÉSZ.

A növénytermelés köréből:

I. A talaj és annak eredete. A növények élete és táplálkozása.
II. Talajtulajdonok, különbségek
III. Telkesitések, javitások.
IV. A talaj megmüvelése s az erre használt eszközök.
V. A trágya és a trágyázás.
VI. A vetés.
VII. A növények ápolása a vetés után.
VIII. Az aratás, cséplés és a termények eltartása.
IX. Müveleti növényeink feloszt.
X. Müveleti növények termeszt.
1. Gabonanemüek.
2. Hüvelyes vetemények.
3. Kapásnövények.
4. Ipar- és keresk. növények.
5. Takarmánynövények.
XI. Rétek és legelők.
XII. Gazdasági rendszerek.

II. RÉSZ.

Az állattenyésztés köréből:

Általános rész.

Az állattenyésztés czélja.
Fogalmak és meghatározások.
A tenyésztés általános szabályai.
Az állatok táplálásáról.
Az állatok takarmányszükséglete.

Különös rész.

I. A szarvasmarha tenyésztéséről.
II. A ló tenyésztéséről.
III. A juh tenyésztéséről.
IV. A sertés tenyésztéséről.

Ára 1 forint.

Vidékre bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr., mely esetben az összeg posta utalványnyal elöre beküldendö.

☛ **Gazdasági szakmunkák legteljesebb raktára!**

☛ **Könyvjegyzékek ingyen és bérmentve.**

Ugyancsak

Legujabb könyvek.

Stein János

könyv- és zenemükereskedésében Kolozsvárt kaphatók következő épen moet megjelent legujabb művek.

A magyar emigrátio a keleten.
Irta VERESS SÁNDOR, mérnök. Két kötet. Ára 3 frt 50 kr.

Államintézményeink és a kor igényei.
Irta SCHWARCZ GYULA. Ára 6 frt.

Béla futása
Hősköltemény XV énekben. Irta Dr. SZABÓ DÁVID. Ára 2 frt.

Utmutatás a tápszerek, edények, szövetek és egyéb háziczikkek orvosrendőri vizsgálatára,
Orvosok, gyógyszerészek és rendőri közegek számára irta GALLIK GÉZA. Ára 1 frt 80 kr.

Baka levelek a boszniai hadjáratból.
Irta SASVÁRI ARMIN, Mollináry baka. Ára 60 kr.

Shakespeare jellemképei.
Ujabb tanulmányok. Irta BRANKOVICS GYÖRGY. Ára 2 frt 40 kr.

Politikai tükördarabok.
Irta ZSOMBOR. Ára 1 frt.

Trévannes Jakab.
Franczia regény. Irta VINCENT JAKAB. Ára 80 kr.

Jön a rozson át.
Regény. Irta MATHERS B. HELÉN. Angolból forditotta Zichy Camilla. Három kötet. Ára 2 frt 40 kr.

Az erdélyi nemes fém-bányászat jelene s jövője.
Irta LUKÁCS LÁSZLÓ. Ára 60 kr.

(424—22) **ASTHMA** (12—18)

Cigarettes indiennes de Grimault & Cie Pharmacieus à Paris.

indiai szivarkák

GRIMAULT és TÁRSA gyógyszerésztől Párisban.

Elegendő a Canabis indicából készült szivarkák füstjét belélegzeni, hogy a legkinzóbb asthmát és ideges köhögést azonnal megszüntesse; rekedtség és álmatlanság ellen is gyakran meglepő hatású.

Főraktár **Bécsben:** Nagyban szállitásra Raabe Brunonál, Bäckerstrasse 1; Röder Fülöpnél, Wienstrasse 15.— Főraktár: Magyarországra nézve **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.— **Kolozsvártt: Wolff J.** és **Dr. Hintz Gy.** gyógyszerész uraknál.

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,

ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KŐNYOMDÁJÁT,

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen megbővitve és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesitve és szaporitva vannak.

A használandó betük a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntvék, **a kőnyomdát** kitünő metsző kezeli. A **nyomdai munkák** kiállitásához szükségelt anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPIR GYÁRI ÁRBAN SZAMITTATIK.

Munkát minden időben, **még éjjel is elvállal** és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.

A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KŐNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árban képes előállitani, hogy e nemben bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindennemü és nyelvü **könyvek**, bármiféle **rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász-** és **vigalmi jelentések, névjegyek, meghivó-jegyek, tánczrendek, gyógyszertári-jelzetek, bor-, rozsolis-** és más **vignettek, újévi** és más **alkalmi üdvözletek, baromutlevelek, vásárczédulák, hirdetmények**, bármi nagyságu **falragaszok**, szóval minden e szakba vágó munkák **ízletes kiállitását** elvállalja. (24) (13—*)

☛ **Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok** és a **községi elöljáróságok figyelmét bátor arra felhivni, hogy a hivatali szükségletekre megkivántató nyomtatványok gyors kiállitására** s **legolcsóbb árszámitására különös sulyt fektet.**

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerü mintázatok birtokában lévén.

☛ **A gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről** szóló 1877. XX. t. czikk életbeléptetése tárgyában a m. kir. belügyminister ur által az **árvaszékek részére kibocsátott ügyrendben előforduló nyomtatványokból** — melyekből készletet tart — **kismennyiségben konoz számra** is jutányos árban szolgál.

1879.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.